

7. szám.

1891. július 1-én.

III. évfolyam.

BUDAPESTI
SAKK-SZEMLE.

FOLYÓIRAT A SAKKJÁTÉK KÖRÉBŐL
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Országos Széchényi Könyvtár

KIADJA

A „BUDAPESTI SAKKOZÓ-TÁRSASÁG“

BUDAPEST

ROBICSEK ZSIGMOND KÖNYVKERESKEDÉSE

V., Erzsébet-tér 14.

BUDAPESTI SAKK-SZEMLE.

Kiadja a „Budapesti Sakközö-Társaság.”

Előfizetési ára egész évre 2 frt
félévre 1 frt. Megrendelések a
„Budapesti Sakk-Szemle” kiadó-
hivatalába — Robicsok Zsigmond
könyvkereskedése, Budapest,
Erzsébet-tér 14. — küldendők.

Szerda, július 1-én.

A lap szellemi részét illető
közlemények a szerkesztőhöz
Budapestben, koronaherceg-
utca 2. szám alá küldendők.

A sakkfeladvány-készítés művészete.

I.

A sakkjáték cultusza e század közepe óta óriási lendületet vett. Az egymást követő nemzetközi sakkversenyek s a nagy mesterek sikerei hatalmas befolyással voltak úgy a sakkjáték elterjedésére mint annak belső kifejlődésére. A sakkfeladvány mint önálló műfaj szintén ennek a korszaknak köszöni létrejöttét.

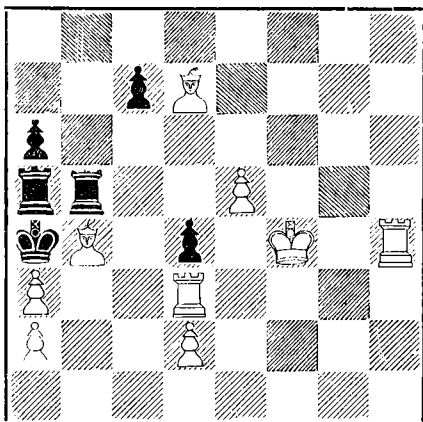
A régiebb kor sakkfeladványai egyszerű végjátékok voltak, s tisztán csak a gyakorlati játék szempontjából bírtak jelentőséggel. E század közepén azonban a sakkfeladvány mint önálló műfaj lépett föl. A feladványszerzők azt az elvet állították fel, hogy a sakkfeladványnak nem kell okvetlenül a gyakorlati játék szolgálatában állania. Egyes eszméknek, egyes érdekesebb combinatióknak feladvány alakjában való bemutatása, hogyha azok a gyakorlati játékokban talán sohasem fordulnak is elő, éppoly érdekelő birhat, mint a sakktáblán vívott szellemi párviadatok szemlélete.

Ennek az elvnek a proklamálása óta a sakkfeladvány-szerkesztés egészen új irányt vett. A feladványok közvetlen célja most már nem az, hogy a gyakorlati játszó tanuljon belőlök, a cél szép gondolatoknak, eszméknek megfelelő alakban való feltüntetésével a megfejtőt gyönyörködtetni.

Idők folytában a feladvány-készítés valóságos művészetté fejlődött. Nagyteljeségű feladványszerzők, akik kiváló alkotásaikkal maguknak hírnevet szereztek, újabb és újabb követelményeket állítottak fel a feladványok constructioja tekintetében, e követelmények lassankint általánosan kötelezőkké váltak s ma már a feladvány-szerkesztés művészete szigorú elveknek van alávetve, amelyeket a feladvány műbecsének feláldozása nélkül szem előtt téveszteni nem szabad. A feladvány-szerkesztés terén a productio ma már oly nagy, az előttiünk levő minták pedig oly becsese, oly szépek, hogy manapság egyáltalában nem nyújthat élvezetet az a feladvány, amely a tiszta műizlés követelményeinek minden tekintetben meg nem felel.

A legújabb elmélet szerint a feladvány egyes combinatióknak eszményi tökélyű alakban való előtüntetése Ezen elvet kell a szerzőnek mindig szem előtt tartania.

Sötét.

Világos.

Világos 4 lépésben mattot ad.

146. sz. feladvány. Klett Fülöp-től.

1) B h4—h6 c7—c5 2) B h6—h1 c5×b4 3) B h1—a1 b4—b3 4) a2×b3†-matt.

1) . . . c7—c6 2) B h6×c6 B b5—c5 3) B c6×a6† B c5—b5 4) B a6×a5†-matt stb.

Ellenkezik a szépség követelményeivel, hogy az egyes lépésekben bábokat kiüssünk, ha csak a feladvány alapeszméje nem irányul épen sötét bábok elfogására Hangsúlyozzuk azonban, hogy e szigorú követelmények csupán a főváltozatra vonatkoznak, a mellékváltozatokra azok nem terjednek ki.

A sakkfeladványok hatfélék lehetnek: kétlépéses, háromlépéses, négylépéses, ötlépéses, soklépéses és önmatt feladványok. A jelen cikk-sorozat tárgyát képező szabályok azonban főleg csak a három, négy és ötlépéses feladványokra vonatkoznak. A kétlépéses feladványoknál igen sok oly követelménytől lehet eltekinteni, amelyeknek a többi feladványok feltétlenül alá vannak vetve. Erről később lesz még szó. Az első lépést illetően azonban a kétlépéses feladványoktól is ugyanazt követeljük mint a többi feladványtól. A sakkadás tehát itt is kerülendő az első lépésben, valamely sötét báb kiütése pedig úgy az első mint a második lépésben feltétlenül elvetendő.

A soklépéses valamint az önmatt feladványok csak az általános sakkszabályoknak vannak alávetve.

A feladványok koronáját a három és négylépéses feladványok képezik. Három vagy négy lépés az eszmék legalkalmasabb keretének bizonyult. Ötlépéses feladványban már rendkívül nehéz a tiszta műizlés követelményeinek megfelelni. Ép ez oknál fogva az ötlépéses feladvány vajmi ritka. A két lépéses feladványok különösen Angliában és Amerikában dominálnak, ahol a nagyszabású feladványok készítésétől általában még mindig idegenkednek. Csak néhány kiváló szerző művelői azokat. Ez idegenkedés oka főleg az, hogy a közép-európai feladvány-theoria nagyon sok nehézséget támaszt a szerzőnek, meg azután sakk közönség is inkább szereti a könnyű csemegét. Bizonyosra vehető azonban, hogy előbb utóbb ők is elfogadják a modern elvet. Nekünk itt Európa központjában azok elől kitérni egyáltalában nem lehet.

Megfejtések

a f. évi ötödik számban közlött feladványokhoz.

137. sz. feladvány. Ehrenstein Móról, Budapestben.

1) F f1-h6 F a3-b4 2) H c6×b4† K d5-h4 vagy c5 3) F h6-g7†-matt.

1) . . . F a3-c5 2) H e4-f6† K d5-d6 3) F h6-f4†-matt.

1) . . . F a3-d6 2) H e4-c3† K d5-c5 3) F h6-c3†-matt.

1) . . . F a3-c7 2) H c6×e7† stb.

1) . . . F a3-f3 2) F h6×f8 stb.

138. sz. feladvány. Havasy Arthuról, Budapestben.

1) H c7-e6 f6×5 2) V g4-e2 K d6-c6 vagy ×e6 3) V e2-a6†-matt.

1) . . . K d6×e5 2) V g4-f5† K e5-d6 3) V f5-d5†-matt.

1) . . . f6-f5 2) V g4-d1† stb.

1) . . . f6×g5 2) V g4×g5 K d6×e6 3) V g5-e7†-matt.

139. sz. feladvány. Heathcote M. G.-től.

1) B f4-f2 matt 7 változatban.

140. sz. feladvány. Cudmore M. H.-től.

1) H b3-c5 matt 5 változatban.

J á t s z m á k.

91. sz. játszma.

Skót csel.

Világos:

Dr. Jacobi Samu.

1) e2-e4

2) H g1-f3

3) d2-d4

4) F f1-c4

5) H f3-g5

6) V d1-h5

7) f2-f4

8) O-O

itt h2-h3.

8) . . .

9) F e4-d3

10) V h5-h4

11) B f1-e1

12) c2×d3

13) a2-a3

14) B a1-a2

15) B f1×c1

volt K c8-b8.

16) V h4-h3†

17) H g5-e6

18) b2-b4

19) f4-f5

20) e4×d5

21) g2-g4

22) V h3-g2

következhethetnek H f7-g5 23) V

h7×g7 V e7×g7 24) H e6×g7 B

Sötét:

Dr. Steiner Adolf.

e7-c5

H b8-c6

e5×d4

F f8-c5

H g8-h6

V d8-e7

d7-d6

Megfelelőbb lépés volt

H c6-a5

F c8-g4

F g4-e2

F e2×d3

O-O-O

H a5-b3

H b3×c1

f7-f6

Jobb

B d8-d7

F c5-b6

B h8-e8

d6-d5

B d7×d5

H h6-f7

22) V h3×h7-re

H f7-g5 23) V

h7×g7 V e7×g7 24) H e6×g7 B

e8-c3 stb. sötét két gyalog á ári erős támadást nyerne.

22) . . . B d5-d7

23) a3-a4! a7-a6

V e7×b4-re 24) a4-a5 F b6×a5

25) B a2-b2 következett volna.

24) a4-a5 F b6-a7

25) b4-b5 a6×b5

26) a5-a6 c7-c5

27) a6×b7† B d7×b7

28) H b1-d2 Nagyon megfelelő

folytatás lett volna itt 28) B c1×

c5† K c8-b8 [F a7×c5-re világos

néhány lépésben mattot ad.] 29)

B c5-c1 stb.

28) . . . K c8-b8

29) V g2-g3† H f7-e5

30) H d2-e4 B e8-c3

31) B a2 a6 b7-d7

32) V g3-g2 Világos a támadás

érdekében még egy harmadik gya-

logot is áldoz. A siker igazolja

ez áldozatokat.

32) . . . H e5×d3

33) B c1-a1 c5-c4

34) g4-g5! Egyedüli lépés, amely-

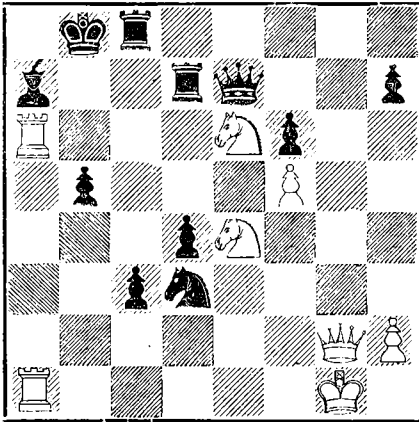
lyel a támadás még fenntartható

34) . . . c4-c3

Itt H d3-b4-nek kellett történnie.

35) g5×f6 g7×f6

Hadállás sötét 35-ik lépése után.
Sötét Dr. Steiner.

Világos Dr. Jacobi.

- 36) H e4×f6! B d7—b7
V e7×f6-ra B a6—b6† stb. következtetik.
- 37) H f6—d5 c3—c2
- 38) V g2—g3† K b8—a8
- 39) H d5—b6†! B b7×b6
- 40) V g3—g2† Sötét feladja. K a8—b8-ra kétlépéses matt következik. B c3—c6-ra pedig B a6×b6, stb.

92. sz. játszma.

Orosz huszárjáték.

Játszották Bécsben folyó évi június hónapban.

Világos:	Sötét:
Exner Győző (Pozsonyból).	Künstler.
1) e2—e4	e7—e5
2) H g1—f3	H g8—f6
3) H f3×e5	d7—d6
4) H e5—f3	H f6×e4
5) H b1—c3	H e4×c3
6) d2×c3	d6—d5
Jobb F f8—e7.	
7) F f1—e2	F c8—e6
8) O—O	F f8—d6
9) F e1—e3	H b8—c6
10) V d1—d2	O—O
11) B f1—e1	V d8—f6
- E lépésre világos csakhamar túlsúlyba jó. Sötétnek itt f7—f6-tal kellett volna folytatnia.
- 12) F e3—g5 V f6—g6

- 13) H f3—h4 V g6—e4
- 14) F e2—d3 V e4—g4
- 15) h2—h3 V g4—a4
- 16) b2—b3 V a4—a5
- 17) F g5—f6 Igen szép lépés, amely azonban sokkal nyomatékosabb lett volna, ha azt b3—b4 előzi meg s a vezér a5-ről eltereltetik.
- 17) . . . g7×f6
- E lépés helyett d6—d5-nek kellett történie, b3—b4-re következnie H c6×b4 stb. A tett lépésre sőtét veszve van.
- 18) V d2—h6 f6—f5
- 19) H h4×f5 V a5×c3
- Világos 2 lépéses mattot jelent.
- 20) H f5—e7† H c6×e7
- 21) V h6×h7†-matt.

93. sz. játszma.

Francia játék.

Játszották a new-yorki „Manhattan chess club” idei mesterversenyén.

Az első díjért vívott match I. játszmaja.

(A felek 3 döntő játszmát váltottak. Hanham nyert ke töt, Hodges egyet.)

Világos:	Sötét:
Hodges A. B.	Hanham J. M.
1) e2—e4	e7—e6
2) d2—d4	d7—d5

- 3) H b1—c3 H g8—f6
- 4) e4×d5 (jobb időben e4—e5 H f6—e7 5) f2—f4 vagy 5) H c3—c2 a szokásos folytatás. A gyalog ütése épen semmi előnyt nem ígér.

- 4) . . . e6×d5
 5) H g1—f3 F f8—d6
 6) F f1—d3 c7—c6
 7) O—O O—O
 8) H c3—e2 H f6—e4
 9) H e2—g3 f7—f5
 10) c2—c3 Steinitz szerint jobb
 volt c2—c4 vagy H f3—e5.
 10) . . . H b8—d7
 11) B f1—e1 H d7—f6
 12) F c1—d2 F c8—d7
 13) B e1—e2 V d8—c7
 14) F d2—e1 B a8—e8
 15) V d1—c2 K g8—h8
 16) H f3—d2 b7—b6
 17) H d2—f1 Jobb volt f2—f3.
 Sötét most erős rohamot nyer.
 17) . . . f5—f4!
 18) H g3×e4 E lépésre világos
 veszve van. Jobb volt H g3—h1.

- 18) . . . d5×e4
 19) F d3—c4 F d7—g4
 20) f2—f3 Világos már áldozni
 kénytelen, mert különben minő-
 séget veszít. 20) B e2—d2-re e4
 —e3 21) f2×e3 f4×e3 22) B d2
 —d3 F g4—f5 következnek.
 20) . . . e4×f3
 21) g2×f3 F g4×f3
 22) B e2×e8 B f8×e8
 23) V c2—f2 F f3—e4
 24) F e1—d2 b6—b5
 25) F c4—e2 g7—g5
 26) B a1—e1 F e4—d5
 27) F e2—d3 B e8×e1
 28) V f2×e1 V e7—d7
 29) V e1—e2 f4—f3
 30) V e2—e1 V d7—h3
 31) V e1—f2 H f6—g4
 32) F d3—f5 H g4×f2
 Világos feladja.

94. sz. játszma.

Olasz játék.

A Blackburne és Vasquez közt vívott match 6-ik és utolsó játszmája.
 A matchet, mint már említettük, Blackburne nyerte meg.

Világos: Sötét:

Vasquez.

Blackburne.

- 1) e2—c4 e7—e5
 2) H g1—f3 H b8—c6
 3) F f1—c4 F f8—c5
 4) O—O H g8—f6
 5) H b1—c3 Szokottabb és jobb
 folytatás d2—d3.
 5) . . . d7—d6
 6) d2—d3 F c8—g4
 7) H c3—e2 V d8—d7
 8) F c1—e3 F c5—b6
 9) c2—c3 H f6—h5

Mint Blackburne maga megjegyzi, jobb lett volna F g4×f3. Egyáltalában nem igen érhető, hogy miért akarja világos a g vonalat mindenáron kinyitítani. Ez csak akkor van indokolva, hogy ha sötét már eláncolt a királyoldalon.

- 10) H f3—g5 O—O
 11) F e3×b6 a7×b6
 12) f2—f3 F g4—e6
 13) V d1—e1 Steinitz szerint jobb
 lett volna H g5×e6 s azután F

c4—b3. Blackburne szerint 13) F
 e4×e6 volt a legerősebb lépés.
 Vasquez folytatása semmiesetre
 sem volt a legjobb.

- 13) . . . F e6×c4
 14) d3×c4 h7—h6
 15) H g5—h3 f7—f5
 16) e4×f5 V d7×f5
 17) g2—g4 Vasquez, az idegen
 játszmák jeles buvára maga meg-
 lehetően gyengén játszik. Ez a
 lépés teljesen indokolatlanul bontja
 meg a világos hadállást. Az áltált
 támadás nagyon keveset ígér.
 17) . . . V f5—d7
 V f6—g6 alighanem erősebb volt.
 18) V e1—h4 H h5—f6
 19) g4—g5 h6×g5
 20) H h3×g5 H c6—c7
 21) K g1—h1 H e7—g6
 22) V h4—g3 H f6—h5
 23) V g3—f2 H h5—f4
 24) B f1—g1 V d7—f5
 25) H e2×f4 H g6×f4

26) V f2--h4 Jobb lett volna itt a bástyák megkettőzésére játszani a g vonalon.

26) . . . B f8--f6

27) H g5--e4 B f6--g6

28) a2--a3 B a8--f8

29) B g1--g5 B g6×g5

30) H e4×g5 B f8--f6

31) H g5--e4 B f6--g6

32) B a1--g1 H f4--h3

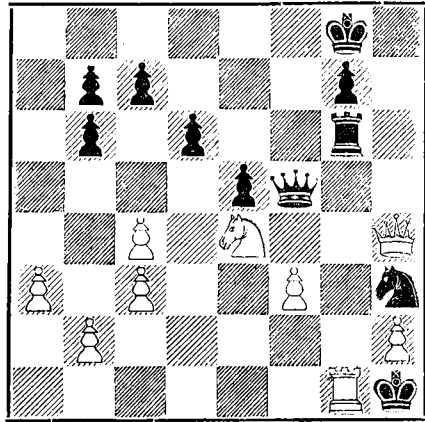
Blackburne azt jegyzi meg erre a lépésére, hogy B g6×g1† jobb lett volna ugyan, de ő nem állhatott ellen a vágnak, hogy vezérráldozatra játszsziék.

33) B g1--g3 Világos tényleg nem látta meg a veszélyt. Itt pedig már remisre játszhatott volna. Pl. 33) V h4--d8† K g8--h7 34) V d8--h4† B g6--h6 35) V h4--g4 stb.

34) V f5×f3†! Világos feladja.

Hadállás sötét 32-ik lépése után.

Sötét Blackburne.

Világos Vasquez.

Arnous de Rivière a „Revue des Jeuxben“ két kiadatlan Morphy játszmat közöl. E játszmákat ő váltotta a mesterek mesterével 1863-ban. Az alább közölt játszma e kettő közül való.

95. sz. játszma.

Evans csel.

Világos:

Morphy Pál.

1) e2--e4

2) H g1--f3

3) F f1--c4

4) b2--b4

5) c2--c3

6) O--O

7) d2--d4

8) c3×d4

9) H b1--c3

9) . . .

Nem épen mesteri lépés; tudvaleg itt H c6--a5 vagy F c8--g4 van helyén. Abban az időben egyébiránt az Evans cselét még nem clemezték ki annyira.

Sötét:

De Rivière A.

c7--e5

H b8--c6

F f8--c5

c5×b4

F b4--c5

d7--d6

e5×d4

F c5--b6

E lépés Morphy

kedvenc folytatása volt.

V d8--f6

10) H c3--d5

11) H d5--f4

12) e4--e5

13) d4×c5

14) e5--e6

15) H f3--h4

16) F c1--e3!

V c5×c1-re

V d1--h5†

17) H h4--f3

18) F e3×b6

19) H f4--d5

20) H f3--d2

21) H d2--b3

22) a5×b3

23) V d1--h5†

24) B a1--d1

V f6--g6

V g6--f6

d6×c5

V f6--f5

f7--f6

V f5--e5

V c5--g5

V d1--h5† következnék.

V g5--a5

V a5×b6

V b6--a5

H c6--d4

H d4×b3

V a5--c5

K e8--d8

Sötét feladja.

Vegyesek.

*A „Piccolo Scacchista“ által kétlépéses feladványokra hirdetett pályázaton az első és második díjat Valle G. B. olasz feladványszerző Speciából, a harmadikat Erlin Konrád bécsi mester nyerte meg. Ezekon kívül három feladványt tüntettek ki dicsérettel. A dicséretet nyert feladványok közt az első **Ehrenstein Mór** tagtársunknak „Fahre hin“ jeligés feladványa. A második helyen szintén Valle G. B., a harmadik helyen Rajola-Pescarini S. feladványát emelték ki.

*A pozsonyi sakk-körben mozgalmas sakkélet uralkodik. A club legerősebb játszói, ugymint Exner Győző, dr. Böckh, dr. Juszth, Puky és Bácsmegyey urak szűkebb versenyben szándékoznak egymással megmérkőzni. Mint hallottuk, Exner ur a „Budapesti sakköz-társaság“ volt titkára s egyik legerősebb játszója, kit tanári hivatása most Pozsonyba szállított, igen erős ellenfelekre talált az őt koronázó városban. A verseny elé tehát érdekléssel tekinthetünk.

*A „Pesti sakk-kör“ nemrég versenyt rendezett, amelyben 6 játzó vett részt, ugymint dr. Jacobi, Fährndrich, dr. Pollák, Taraba, dr. Vidor és Fidor urak. Az első díjat nyerte **dr. Jacobi Samu**, a másodikikat **dr. Vidor Zsigmond**, a régi jeles sakk-játzó Szén és Cseresnyés kortársa, a harmadikat pedig **Taraba Károly**.

*A bécsi „Neuer Wiener Schachclub“ s a triesti „Circolo scacchistico“ táv-izeneti versenye befejeztetett. 1888 október 1-én kezdtek meg a két játszmát s most mindkettőt remissel befejezték.

*Heyde Albert, a „Deutsches Wochenschach“ egyik szerkesztője, egy kötetet adott ki legujabban „Die französische Partie“ cím alatt. A mű 72 lapra terjed s a francia megnyitásra vonatkozó összes eddigi kutatások eredményét tartalmazza.

*Dufresne János „Das Buch der Schachmeisterpartien“ cím alatt adott ki egy könyvet, amely az 1887—1891 években váltott 74 mesterjátszmát tartalmaz. Ára másfél frank.

*Blackburne J. H. Havannából visszatérve, Gunsberget matchre hívta ki. Az utóbbi elfogadta a kihívást, de miután most gyenkélkedik, a match megkezdését elhalasztották.

*A szentpétervári régi sakkegyletben, melynek Csigorin az elnöke s melyet az ottani arisztokratia sűrűn látogat, legujabban két handicap-versenyt rendeztek egymásután. Az első díjat mindakettőben Csigorin nyerte meg, aki az első osztálynak gyalog és lépés előnyt adott. Az ottani új sakk-kör tagjai közt vannak Alapin, Schiffers, Helbach stb.

*Caracasban „El Tablero“ cím alatt havi folyóiratot indítottak meg Perret C. és Ruiz R. ottani ismert nevű amatőrök. A lap 16 oldalra terjed s előfizetési ára 10 frank egy évre.

*Az alabamai „Sunny South“ pályázatot hirdetett önmagát feladványokra. A beérkezett műveket 11 díjjal jutalmazták. Összesen 103 pályamű érkezett be. Shinkmann W. A. amerikai feladványszerző maga nem kevesebb mint 57 feladvánnyal pályázott, de csak kisebb díjakat tudott elnyerni.

Az első és harmadik díjat Patzak F. X. bécsi feladványszerző, a másodikikat Hume G. nottinghami mester nyerte meg.

*Delmar E., a „Turf, Field and Farm“ sakkrovatának vezetője s ez idő szerint az „Egyesült Allamok“ championja, Pollock W. H. K.-val, a „Baltimore Sunday News“ rovatvezetőjével s ismert mesterrel New-Yorkban matchet fog játszani. A matchet még e hóban megkezdik.

*A Steinitz és Csigorin közt Havannában rendezendő matchről még nem jött újabb hír. Pétervári sakk-körök azt szeretnék, hogy a két mester az orosz fővárosban mérkőzzék meg s eziránt meg is keresték Steinitzt. De miután a havannai sakkegylet meghívása megelőzte a péterváriakét — Steinitz amannak adta az elsőséget.

Szerkesztői üzenetek.

C. Gy. Prága. A feladványokat köszönettel vettük.

E. Gy. Pozsony. Köszönet a küldeményért. Hát még mi történt Bécsben?

K. M. Bodza. Lapunk megnagyobbítását illetőleg még semmi bizonyosat nem mondhatunk. Ez azonban csak idő kérdése lehet.

Könyv- és

könyvadási műintézet

Kaufmann József

Budapest,

V. Maria Valéria-utca

15 sz.

